

Profitul și pierderea

Profitul și pierderea

- Definiția populară a profitului
 - Profit = Venit total – cost total
 - Înțelegerea conceptului de profit presupune înțelegerea conceptelor de salariu, chirie și dobândă

Salariu, chirie și dobândă: venituri prestabilite prin contract

- Salariu – plata pentru muncă
- Chiria – plata către proprietari și alte entități care își închiriază proprietățile
- Dobânda – plata către cei care împrumută capital financiar
- Toate aceste venituri sunt prețuri stabilite de piață

Salariu – plata pentru muncă.

- Pe piața muncii forța de muncă este o marfă!
- **Cererea de muncă** – din partea sistemului economic
- **Oferta de muncă** – din partea populației.
- Nivelul salariului este stabilit, în mod normal, pe piață prin confruntarea cererii și a ofertei.

Salariul:

- **Nominal** – suma de bani negociată și plătită angajatului conform contractului de muncă și a normelor legale în vigoare.
- **Real** – cantitatea de bunuri și servicii pe care un individ o poate cumpăra cu salariul nominal.

Salariu – plata pentru muncă.

$$Sr = \frac{Sn}{P} \times 100$$

Unde:

Sr – salariul nominal;

Sn – salariul nominal

P – nivelul prețurilor

ISr – indicele salariului real..

$$ISr = Sr1/Sr0 \times 100$$

Indicele salariului real masoară evoluția puterii de cumpărare a salariului nominal în două perioade distincte.

Sr1 – salariul real în perioada curentă;

Sr0 – salariul real într-o perioada anterioară, de referință, de regulă anul trecut.

Exemplu:

În perioada 2020 – 2021, ca urmare a măririi salariilor nominale cu 10%, prețurile au cunoscut o creștere cu 15 procente. Cum s-au modificat salariile reale în anul 2021, față de cele din anul precedent?

- a) au crescut cu 10%;
- b) au scăzut cu 5%;**
- c) au crescut cu 5%.
- d) nu s-au modificat.

$$SR_{2021} = SN_{2021} / P_{2021} = 110\% SN_{2020} / 115\% P_{2020} = 0.95 SR_{2020}$$

$$\mathbf{SR_{2021} = 95\% SR_{2020}}$$

Salariul real în 2021 reprezintă 95% din salariul real al anului trecut, Deci, a scăzut cu 5 procente.

Dobânda – prețul capitalului

Dobânda este câștigul, exprimat în bani pe care o primește un individ atunci când economisește și depune la bancă o sumă de bani pentru o anumită perioadă de timp.

1. Beneficiu fără acumularea dobânzii.

$$D = C \times d \times n$$

Unde:

D – dobânda încasată în cazul depozitului constituit sau plătită pentru creditul contractat;

C – suma

d – rata dobânzii exprimată procentual;

n – numărul de ani.

EXEMPLU

1. Domnul Ionescu depune la Banca “Albina” suma de 500 000 lei intr-un depozit pe 3 ani, fără acumularea dobanzii, la o rata a dobanzii de 5 %. Ce dobanda va incasa la expirarea termenului?

Aplicam formula dobanzii simple:

$$D = C \times d \times n = 500\,000 \times 0,05 \times 3 = \mathbf{75\,000\,lei}$$

2. Dar daca depunea, fara acumularea dobanzii, la aceeasi rata a dobanzii, dar doar pe 7 luni?

Rezolvare: De aceasta data, in formula dobanzii simple, $n = 7/12$

$$D = 500\,000 \times 0,05 \times 7/12 = \mathbf{14\,583,33\,lei}$$

2. Beneficiu cu acumularea dobânzii

❖ **acumularea dobânzii presupune recalcularea dobânzii la sold.
(principiul dobânzii la dobândă)**

Folosim formula dobanzii compuse:

$S_n = S \times (1 + d)$ la puterea n , iar

$D_0 = S_n - S_0$

unde:

S_n este suma depusa, la valoarea ei de peste n ani,

S_0 este suma depusa, la valoarea ei initiala,

d este rata dobanzii,

n este numarul de ani pentru care se face depozitul, iar

D este dobanda

Domnul Ionescu depune la Banca “Albina” suma de 500 000 lei intr-un depozit pe 3 ani, cu acumularea dobanzii, la o rata a dobanzii de 5 %. Ce dobanda va incasa la expirarea termenului.

Deci, $S_n = 500\,000 \times (1 + 0,05)(1 + 0,05)(1 + 0,05)$

Rezulta ca peste trei ani domnul Ionescu va incasa

$S_n = 500.000 \times 1,16 = 580\,000$ lei

De unde, dobanda castigata este:

$D = 580.000 - 500.000 = \mathbf{80.000 \text{ lei}}$

Profit: venit care poate fi pozitiv sau negativ

- Profitul – un venit cu caracter diferit prin comparație cu salariul, chiria sau dobânzile
- Profitul – diferența dintre venituri și costuri
- Spre deosebire de celelalte tipuri de venituri, profitul poate lua valori negative.
- Antreprenorul nu poate fi sigur că eforturile sale vor fi profitabile; el acționează în condiții de incertitudine

Calcularea profitului: ce ar trebui inclus în costuri?

- Profit = venit total – cost total

Venit total = Încasări totale = Cifra de afaceri

$$V_t = \hat{I}_t = CA = qxp,$$

unde

q – cantitatea vândută

p – prețul de vânzare

De multe ori, cheltuielile financiare nu surprind costul total de producție

Adevăratul cost este cel de oportunitate

Profitul economic, diferit de cel contabil

- Contabilitatea înregistrează doar costurile explicite de producție
- Noțiunea de profit economic include atât costurile explicite, cât și pe cele implicite
- Resursele antreprenorului nu sunt bunuri gratuite

Profitul economic = Venitul total – Costurile totale implicite și explicite

Exemplu.

Marius este angajat la Hidroelectrica, de unde încasează un salariu anual net de 36 000 lei. Are economii sub forma unui depozit la bancă de 40 000 lei, la o rată a dobânzii de 5 %. De asemenea, deține un spațiu comercial de 40 metri pătrați, pe care îl închiriază pentru o chirie lunara de 1 000 lei. Hotărând să devină propriul său stăpân, Marius pornește propria sa afacere, de care se ocupă personal, folosind spațiul comercial propriu, utilizând depozitul bancar în totalitate și, pentru a-și acoperi în totalitate costurile, angajând și un credit de 50 000 lei la o rată a dobânzii de 6 % pe an. La sfârșitul anului contabilizează venituri totale de 150 000 lei după achitarea impozitelor și altor contribuții. În aceste condiții, calculam profitul contabil și cel economic.

Calculam costurile contabile (explicite)

Costurile contabile sunt cheltuielile pe care le înregistrează antreprenorul cu procurarea factorilor de producție de la terți: materii prime, materiale, combustibil, plata eventualelor salarii (dacă are angajați) etc. Ca să plătească toate aceste achiziții are nevoie de bani. Pentru aceasta, Marius:

- folosește depozitul său de **40 000 lei**, care însă nu-i ajunge.
- mai împrumută încă **50 000 lei**.
- Pentru împrumutul pe care-l angajează mai plătește și dobândă $50\,000 \times 6\% = \mathbf{3\,000\ lei}$
- Deci, costul contabil este egal cu

C explicit = $40.000 + 50.000 + 3.000 = \mathbf{93.000\ lei}$.

II. Calculăm costul implicit.

Costurile implicite reprezintă echivalentul valoric al aportului propriu al antreprenorului, sacrificiul pe care-l face Marius pentru a pune pe picioare afacerea sa proprie. La ce castiguri renunța el ?

În primul rând, la salariu, de **36.000 lei**.

Apoi la dobanda pe care o încasă la depozitul sau:

$D = 40.000 \times 5\% = \mathbf{2.000 \text{ lei}}$ și la

Chiria pentru spațiul pe care acum îl folosește în propria sa afacere, de $1\,000 \times 12 \text{ luni} = 12.000 \text{ lei}$.

Însumând, costurile implicite sunt egale cu

$C \text{ implicite} = 36.000 + 2.000 + 12.000 = 50.000 \text{ lei}$.

III. Calculăm profitul contabil și cel economic

- ❑ **PROFITUL CONTABIL = VENIT TOTAL – COSTURI EXPLICITE**

$$\text{Profitul contabil} = 150\,000 - 93\,000 = 57\,000 \text{ lei}$$

- ❑ **PROFITUL ECONOMIC = VENIT TOTAL – COSTURI ECONOMICE**

$$\begin{aligned}\text{COSTURI ECONOMICE} &= \text{Costuri explicite} + \text{Costuri implicite} = \\ &= 93.000 + 50.000 = 143.000.\end{aligned}$$

$$\text{Profitul economic} = 150.000 - 143.000 = 7.000 \text{ lei.}$$

Putem observa că luând în calcul a costurilor de oportunitate, sau a sacrificiilor și riscurilor asumate de întreprinzător profitul economic este mai mic decât cel contabil. El reflectă realitatea.

Dacă de exemplu nivelul veniturilor încasate ar fi de 140.000 lei, situația ar sta altfel.

Profitul negativ sau pierderea.

Dacă veniturile încasate sunt de 140.000 lei , atunci:

- ✓ **Profitul contabil = $140.000 - 93.000 = 47.000$ lei**
- ✓ **Profitul economic = $140.000 - 143.000 = (-)3.000$ lei.**

Principalele lecții:

- costurile sunt certe, veniturile sunt incerte depinzând de situația pieței.
- munca, resursele sau riscurile asumate de antreprenor nu sunt bunuri gratuite.
- decizia de a investi în propria afacere presupune renunțarea la starea de confort dată de un salariu constant, depozitul bancar și spațiul propriu, deci un cost de oportunitate.

INDICATORII PROFITULUI

RATA PROFITULUI (sau rata rentabilității) – se determină ca raport între valoarea profitului și unul din factorii care îl influențează.

a) Rata profitului/rentabilității calculată pe baza cifrei de afaceri;

$R_{pr}/CA = Pr/CA * 100$ - reflectă ponderea profitului în totalul încasărilor firmei.

$$Pr = CA - CT \rightarrow CA = Pr + CT$$

b) Rata profitului/rentabilității calculată pe costurile totale;

$R_{pr}/CT = Pr/CT * 100$ - reflectă ponderea profitului în totalul costurilor firmei.

Exemplu

O firmă înregistrează costuri totale de 60000 lei. Rata anuală a profitului calculată la cifra de afaceri este de 25%. Profitul obținut de firmă este de:

a) 15.000 lei; b) 1.500 lei; c) 20.000 lei; d) 40.000 lei.

Rezolvare

$$R_{pr/CA} = (Pr/CA) * 100$$

$$CA = Pr + CT$$

$0,25 = Pr / (60.000 + Pr)$, ceea ce înseamnă că

$$Pr = 0,25 * 60.000 + 0,25 * Pr$$

$$0,75 * Pr = 0,25 * 60.000$$

$$\mathbf{Pr = 20.000 \text{ lei}}$$

Renta – prețul terenului.

Renta – este suma de bani pe care proprietarul unei suprafețe de teren o percepe (încasează) pentru cedarea dreptului de folosință pentru o anume perioadă de timp unui alt producător.

Prețul pământului se determină ca relație între renta anuală și rata dobânzii.

Renta anuală se determină ca **$Ra = S \times Ru.m.$** Unde

S – suprafața exprimată în diferite unități de măsură (ha, m²)

Ru.m. – renta percepută pe unitatea de măsură stabilită

$$\text{Prețul pământului (P)} = \frac{\text{Renta anuală (Ra)}}{\text{rata dobânzii}}$$

Renta - exemplu

Un agent economic dispune de 4 ha de pământ, de pe urma cărora obține o rentă anuală de 2500 lei / ha. Știind că rata dobânzii este de 12,5%, prețul pământului pe care proprietarul îl poate cere la vânzare este de:

a) 40.000 lei; **b) 80.000 lei;** c) 60.000 lei; d) 90.000 lei.

Rezolvare:

$$\begin{aligned} \text{Prețul pământului (P)} &= \frac{\text{Renta anuală (Ra)}}{\text{rata dobânzii}} = \frac{4 * 2500}{12,5\%} = \frac{10000}{0,125} \\ &= 80.000 \text{ lei} \end{aligned}$$

Incertitudinea: o condiție necesară a profitului

- În lumea reală, există incertitudine
- În absența incertitudinii, toate oportunitățile de profit ar fi exploatate, iar profitul ar fi redus la zero
- Profitul nu este o plată care trebuie făcută pentru a obține o resursă sau alta, ci reprezintă ceea ce rămâne după acoperirea costurilor; profitul constituie rezultatul previzionării corecte a viitorului și al acțiunii în concordanță cu previziunea făcută

Antreprenorul

- **Antreprenorii** sau întreprinzătorii sunt cei care acționează pentru a reorganiza un sector al lumii sociale
- **Antreprenorii** rămân cu un venit care rămâne după ce toate înțelegerile firmei au fost onorate
- **Antreprenorii** joacă un rol esențial în sistemul economic fondat pe diviziunea muncii și schimb

Antreprenoriatul și mecanismul pieței

- Antreprenoriatul este forța motrice a proceselor pieței

Activitatea antreprenorială îmbracă trei forme:

arbitrajul, inovația și imitația

- ❖ **Arbitraj** – antreprenorii cumpără la preț mic și vând la preț ridicat

Antreprenoriatul tinde să corecteze erorile din procesul pieței

Rezultatele arbitrajului – convergența prețurilor de piață din toate regiunile; - mutarea bunurilor în regiunile unde au o valoare superioară

Antreprenoriatul și mecanismul pieței

- ❖ **Inovația** – antreprenorii caută mereu modalități noi de satisfacere a nevoilor consumatorilor

Stimulați de profit, antreprenorii caută modalități mai ieftine de combinare a resurselor rare

- ❖ **Imitația** – antreprenorii îi imită pe cei care i-au precedat și au avut succes

Inovația și imitația au făcut ca automobilul să fie mai eficient decât căruța cu cai

Profitul și pierderea ca semnale coordonatoare: rolul calculului financiar

1. Piețele creează informații
2. Oamenii se ghidează după semnalele date de prețuri; ei folosesc prețurile libere pentru a previziona veniturile și costurile
3. Profitul sau pierderea îi oferă antreprenorului informații legate de acuratețea anticipărilor sale
4. Cei care înregistrează pierderi sunt pedepsiți pentru utilizarea inefficientă a resurselor; averea lor se redistribuie celor mai capabili

Consecințele speculei antreprenoriale

- Activitățile speculative transferă bunurile în timp, dintr-o perioadă relativ abundentă spre una de criză majoră
- Speculatorii echilibrează fluxul de mărfuri și reduc fluctuațiile prețului în timp
- Speculatorii reduc riscurile altora

Speculatorii de mărfuri și piețele la termen

- Piețele la termen distribuie riscurile și reduc incertitudinea
- Ce sunt piețele la termen și cum funcționează?
- Speculația reduce riscul
- Speculatorii preiau riscul
- Piețele la termen oferă indicii despre prețurile viitoare ale bunurilor rare

Profeții și pierderile

- Intermediarii coordonează piețele între diferite regiuni; speculatorii coordonează piețele în timp